

Handlingsplan för elevhandledningen

Elevhandledningens uppdrag är att främja elevernas fostran och utveckling så att de kan vidareutveckla sina studievanor och sina sociala färdigheter samt tillägna sig kunskaper och färdigheter som behövs i livet. Elevhandledningen ska stödja eleverna att fatta beslut och att göra val gällande vardagslivet, studierna, fortsatta studier och framtiden utgående från sina egna förutsättningar, sina värderingar, sitt utgångsläge och sina intressen. Elevhandledningen har en central betydelse ur såväl elevernas och skolans som ur samhällets perspektiv: å ena sidan stödjer den elevernas lärande, självkännedom och fortsatta studiemöjligheter, å andra sidan bygger den en bro mellan skolan och arbetslivet.

Elevhandledningen fungerar som en länk mellan skolan, samhället och arbetslivet. Elevhandledningen ska främja rättvisa, likvärdighet, jämlikhet och delaktighet samt förebygga marginalisering från utbildning och arbetsliv. De kunskaper och färdigheter som utvecklas inom elevhandledningen bidrar för sin del till att trygga tillgången på kompetent arbetskraft och till att efterfrågan och utbud på kunnande sammanfaller i det framtida arbetslivet.

Elevhandledningen bildar en sammanhängande helhet från förskoleundervisningen vidare till studierna efter den grundläggande utbildningen. Inom den grundläggande utbildningen handleds eleven av hela skolans personal. Handledningen genomförs som en integrerad del av undervisningen i olika ämnen, som uttrycklig elevhandledning och ingår också i annan verksamhet inom skolan. Väl genomförd handledning förutsätter samarbete med vårdnadshavarna.

Alla som arbetar i skolor och olika lärmiljöer delar ansvaret för handledningen.Handledningsnätverket består av alla de aktörer som deltar i elevens handledning i skolan. Tillsammans bildar alla aktörer i skolan ett sakkunnignätverk, där alla utvecklar och delar med sig av sitt kunnande och är villiga och öppna för att lära sig av andra.

1. Förfaringssätten inom handledning

åk 1–6

I årskurserna 1–6 genomförs elevhandledningen som en integrerad del av den övriga undervisningen och skolans verksamhet. Enligt läroplanen bör eleven ha möjlighet till personliga handledningssamtal om studier. Hen ska också få svar på olika frågor gällande lärande och skolgång.

I de lägre årskurserna ska handledningen stödja eleverna att hitta och utveckla studiestrategier samt identifiera och värdesätta både sina egna och andras styrkor, förmågor och färdigheter. Den ska också stödja eleverna att lyckas med skolarbetet och framskrida i sina studier. Dessutom ska utbildningens effekter och resultat följas upp.

åk 7–9

Enligt läroplanen genomförs elevhandledningen i årskurserna 7–9 som handledning i klass, personlig handledning, handledning i smågrupp och praktisk arbetslivsorientering. Utöver detta erbjuds handledning i övergångsskeden. I handledningen ingår också studiebesök till företag och läroanstalter.

Handledning i klass

I Vanda fördelas elevhandledningens årsveckotimmar jämnt i årskurserna 7–9; i varje årskurs har eleverna 0,67 årsveckotimmar elevhandledning. Undervisningens innehåll och mål är beskrivna i läroplanen för den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i Vanda.

Personlig handledning

Inom den personliga handledning har eleverna möjlighet att diskutera frågor som anknyter till studier, utbildnings- och yrkesval samt livssituation. Individuella handledningsdiskussioner förs i huvudsak med elevhandledaren men kan också föras med klassföreståndaren, ämnesläraren eller specialundervisningsledaren.

Handledning i smågrupp

Handledning i smågrupp kan ordnas till exempel när elevernas handledningsbehov är liknande. Ärenden som behandlas kan anknyta till exempel till skolgång, studieteknik, arbetslivet eller fortsatta studier.

Handledning i övergångsskeden

Från förskolan till grundläggande utbildning

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/ops/46788/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/50757>

Från årskurs 6 till årskurs 7

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/ops/46788/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/50758>

Från årskurs 9 till andra stadiet

I övergångsskedet från grundläggande utbildning till andra stadiet stöds elevens karriärplanering och utbildningsval på andra stadiet. Handledningen ska underlätta en smidig övergång och ge eleverna tillräckliga kunskaper och färdigheter för att påbörja fortsatta studier. Professionellt samarbete mellan personalen inom grundläggande utbildning och andra stadiet samt samarbete med vårdnadshavarna är viktigt. Yrkesövergripande samarbete görs vid behov. Information som är nödvändig för ordnandet av elevens undervisning överförs till den nya läroanstalten i samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Elevhandledaren följer upp hur de som avslutat den grundläggande utbildningen placerar sig på andra stadiet och ser till att elever som blivit utan studieplats under gemensam ansökan får handledning.

Övriga övergångsskeden

Utöver de ovan nämnda kan elevens lärtig också innehålla andra övergångar, där handledningens betydelse understryks. Exempel på övriga övergångar är

- från en skola till en annan
- från förberedande undervisning till allmänundervisning
- från allmänundervisning till flexibel grundläggande utbildning

För att göra övergången så smidig som möjligt är det viktigt att se till att sådan information som är nödvändig för ordnandet av elevens undervisning överförs i samarbete mellan eleven, vårdnadshavarna och skolan. Ansvar för denna överföring ligger hos elevhandledaren och speciallärarna.

2. Handledningens arbets- och ansvarsfördelning

Hela personalen i skolan ansvarar för handledning i enlighet med läroplanen. Syftet med handledningssamarbetet är att erbjuda eleven en enhetlig lärtig och stöd för hans växande och utveckling. Särskild uppmärksamhet fästs vid handledning vid överflyttningar mellan skolor eller klasser och i övergångsskeden. Handledningen utgår från elevens behov.

Rektorn

- skapar verksamhetsförutsättningar för handledningen och ser till att eleven kan få handledning i enlighet med läroplanen
- ser till att hela personalen deltar i handledningen
- stödjer planeringen av handledning samt samarbete mellan olika aktörer
- ser till att alla som deltar i handledningen har tillräckliga förutsättningar och resurser för det

Klassläraren

- bär huvudansvaret för planeringen och genomförandet av handledningen i årskurserna 1–6
- lär ut studiestrategier och hjälper vid inlärningsvårigheter
- svarar för pågående gruppbildning och upprätthållandet av en god klassanda
- låter eleverna bekanta sig med olika yrken och arbetslivet
- följer upp, handleder och stödjer elevernas skolarbete och skolgång i samarbete med den övriga personalen och rektorn
- kartlägger de egna elevernas behov av stöd samt planerar och genomför stödåtgärder i samarbete med vårdnadshavarna, lärarna och skolans pedagogiska stödgrupp.
- samarbetar med övriga lärare och personal inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen i övergångsskeden
- samarbetar med vårdnadshavarna och för regelbundna diskussioner om elevens skolgång (t.ex. utvärderingssamtal)
- deltar i fortbildning för att upprätthålla och utveckla sina yrkeskunskaper

Elevhandledaren

- bär huvudansvaret för planeringen, koordineringen och genomförandet av elevhandledning i årskurserna 7–9
- ger handledning i klass, mindre grupper samt personlig handledning i anknytning till växande, utveckling och lärande samt yrkes- och karriärval
- ansvarar för genomförandet och informering av gemensam ansökan och handledning efter den i skolan
- följer upp, handleder och stödjer elevernas skolgång i samarbete med klassföreståndare, ämneslärare och elevvårdspersonal
- har en konsulterande roll gentemot ämneslärare, klassföreståndare och speciallärare i ärenden som gäller handledning
- sörjer för ordnandet av PRAO-perioder
- handleder och stödjer elever i övergångsskeden och utbildningsval
- deltar i allmänt elevvårdsarbete och dess utveckling i skolan
- utför yrkesövergripande nätverkssamarbete (t.ex. läroanstalter, myndigheter, aktörer inom näringslivet)
- deltar i fortbildning för att upprätthålla och utveckla sina yrkeskunskaper
- deltar i utveckling av handledning på kommunnivå i studiehandledarnätverket

Klassföreståndaren

- verkar som närhandledare för eleverna i sin klass och ansvarar för samarbetet och informationsgången mellan hem och skola
- följer upp de egna elevernas regelbundna skolgång, studieframsteg och skolfrånvaro enligt frånvaromodellen samt handleder dem i vardagens problemsituationer
- motiverar, uppmuntrar och sporrar eleverna och stödjer deras delaktighet i skolsamfundet
- arbetar för en positiv atmosfär i sin klass
- ansvarar för processen för utarbetande och uppdatering av pedagogiska dokument i samarbete med ämneslärarna, speciallärarna och vårdnadshavare
- samarbetar med vårdnadshavarna och för regelbundna diskussioner om elevens skolgång (t.ex. utvärderingssamtal)
- deltar i fortbildning för att upprätthålla och utveckla sina yrkeskunskaper

Ämnesläraren

- är expert på undervisning och pedagogisk handledning inom sitt eget ämne
- handleder eleven i att identifiera och utveckla olika studiestrategier
- ger eleven handledande och uppmuntrande respons om framsteg och inläring
- följer upp och utvärderar elevens lärande och informerar vårdnadshavarna om elevens framsteg i ämnet samt hur eleven utvärderas
- kartlägger elevens stödbehov i det egna ämnet, deltar i planering och genomförande av stödåtgärder tillsammans med klassföreståndaren, speciallärarna och övriga lärare
- identifierar och beaktar hur det egna ämnet anknyter till olika yrken, arbetslivet och fortsatta studier samt vilka framtida kunskapsbehov finns i målen och innehållen det egna ämne
- stödjer elevernas och undervisningsgruppens välmående och samarbetar med klassföreståndaren, speciallärarna och elevvårdspersonalen
- handleder eleven i att observera och utvärdera både det egna och det gemensamma arbetet

Specialläraren

- är expert på specialundervisning i skolan
- deltar i förebyggande och identifiering av inlärningssvårigheter, samt planering och genomförande av stödåtgärder i samarbete med övrig undervisnings- och handledningspersonal
- deltar i utarbetandet av innehåll i de pedagogiska dokumenten
- utför olika kartläggningar som anknyter till inlärning
- stödjer elever inom intensifierat och särskilt stöd i övergången till fortsatta studier (kartläggning av specialbehov, utlåtanden i anknytning till ansökningar, informationsöverföring i övergångsskeden)

Specialklassläraren

- är expert på specialundervisning i skolan
- deltar i förebyggande och identifiering av inlärningssvårigheter, samt planering och genomförande av stödåtgärder i samarbete med övrig undervisnings- och handledningspersonal
- deltar i utarbetandet av innehåll i de pedagogiska dokumenten
- stödjer elever inom särskilt stöd i övergången till fortsatta studier tillsammans med elevhandledaren (kartläggning av specialbehov, utlåtanden i anknytning till ansökningar, informationsöverföring i övergångsskeden)

Specialungdomsarbetaren [uppgiftsbeskrivning](#)

- Specialungdomsarbetarens uppgift är att jobba med ungdomar (13-19 år) på svenska i Vanda
- samarbetar med elevhandledaren i genomförandet av elevhandledning i årskurserna 7–9
- ger handledning i klass, mindre grupper samt personlig handledning i anknytning till växande, utveckling och lärande samt yrkes- och karriärval
- handleder elevernas skolgång i samarbete med lärarna och elevvårdspersonalen
- deltar i allmänt elevvårdsarbete och dess utveckling i skolan
- samarbetar med Vanda stads ungdomsservice och med andra svenskspråkiga aktörer inom ungdomsarbetet i huvudstadsregionen.
- bemöter ungdomen var hen just nu befinner sig i livet, men arbetsbilden är också förebyggande och handledande.
- handleder och stödjer elever efter andra stadiet vid utbildningsval

Skolgångshandledare

- verkar som handledare inom allmänundervisningen eller specialundervisningen
- stödjer eleven under skoldagen (lektioner, raster, förflyttningar)

3. Arbete i sektorsövergripande nätverk

Elevhandledningen har både interna och externa samarbetsparter. Handledningens samarbetsnätverk formas på basen av handledningsuppgifter och elevernas handledningsbehov. De olika aktörerna inom handledningen samarbetar med andra skolor och läroanstalter, förvaltningsområden, organisationer och näringslivet. Samarbetet stödjer bl.a. elevens växande och utveckling, uppbyggandet av färdigheter som behövs under fortsatta studier samt en smidig övergång till fortsatta studier. Under den grundläggande utbildningen samarbetas det bl.a. med

- myndigheter, t.ex. social- och hälsovårdstjänster, invandrarservicen, polisen
- barnens och de ungas tjänster, t.ex. eftermiddagsverksamhet, klubbverksamhet, uppsökande ungdomsarbete
- representanter för näringslivet, lokala företag och arbetsplatser
- arbets- och näringsförvaltningen, t.ex. samarbete vid elevens karriärplanering
- nätverk med andra skolor (andra stadiets läroanstalter, vuxengymnasiet, andra läroanstalter, högskolor, finska grundskolornas elevhandledare i Vanda)
- Utbildningsstyrelsens handlednings- och rådgivningstjänst, systemet för gemensam ansökan

4. Samarbete mellan hem och skola i handledningsfrågor

Föräldrarna bär det primära ansvaret för sitt barns fostran. Skolan ansvarar för undervisningen och fostran av eleven som medlem av skolgemenskapen. Skolan och vårdnadshavarna utför interaktivt samarbete under elevens hela skolstig. Samarbetet mellan hem och skola är systematiskt och regelbundet och främjar delaktighet. Samarbetet mellan hem och skola beskrivs i läroplanen för den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i Vanda ([länklänk](#)).

Ur handledningens synvinkel är samarbetet speciellt viktigt under övergångsskeden: från år 6 till år 7 och vid handledningen av niondeklassister då de planerar sina fortsatta studier. Vårdnadshavarna ska få tillräckligt med information och verktyg för att kunna stödja sitt barn i hans framtidsplanering. Under år 6 ordnas informationsmöte för alla elever och vårdnadshavare om val och studier inför överflytten till år 7. Elever som är intresserade av studier inom huvudstadsregionens idrottsakademi (URHEA) deltar i handledningsträffar tillsammans med sina vårdnadshavare. I år 9 ordnar skolan en föräldrakväll med temat fortsatta studier och gemensam elevansökan. Dessutom ordnas det vid behov träffar med elever och vårdnadshavare.

5. Samarbete med arbetslivet och praktisk arbetslivsorientering (PRAO)

Ett av tyngdpunktsområdena inom elevhandledningen i Vandaskolorna är arbetslivsfärdigheter och företagsamhet. Målet är att förstärka eleverna intresse för och positiva attityd till arbete och arbetslivet samt stärka kunskaper och färdigheter som anknyter till det. Skolornas arbetslivssamarbete omfattar bl.a. lektionsbesök av professionella och experter från olika branscher, exkursioner till arbetsplatser och företag, samarbetsprojekt, arbetslivsbetonad undervisning samt PRAO-perioder.

Arbetslivssamarbete ingår också i undervisningen av olika läroämnen. Lärarna utnyttjar i sitt arbete aktuell information om fortsatta studier, arbetslivet och arbetsuppgifter samt förändringar inom dessa. Lärarna har i uppgift att handleda och informera eleverna om det egna ämnets och branschens förutsättningar för inför olika yrken och fortsatta studier. Samarbetsparter kan vara till exempel vårdnadshavarna, företag, organisationer och läroanstalter inom andra stadiet.

Arbetslivsbetonad grundläggande utbildning

I årskurs 8–9 ges arbetslivsbetonad grundläggande utbildning i form av flexibel grundläggande utbildning (flexklass). Elever som går i flexklass arbetar en del av läsåret på arbetsplatser. Det viktiga är elevens egna styrkor och en individuell lärtig. I flexklassen tillämpas läroplanen för den grundläggande utbildningen i Vanda genom mer praktiska metoder och arbetssätt. Flexklassens handledningsansvar bärs av flexklassläraren samt flexhandledaren och stöds av skolans yrkesövergripande team. Ansökning till flexklassen sker under vårterminen då eleven går i åk 7 eller åk 8. Valet av elever sker efter intervju med rektor och flexklassens lärare.

PRAO-perioder

PRAO-perioden är verksamhet som antecknas i skolans verksamhetsplan och skolan ansvarar för sin del för genomförandet av planen. Under grundskolans högre årskurser får eleverna delta i praktisk arbetslivsorientering som stöd för val av fortsatta studier och yrke.

PRAO-perioderna är systematisk och målmedveten verksamhet. Eleven får erfarenhet av verksamhet på arbetsplatsen och bekantar sig med arbetslivets spelregler, praxis och yrken.